

ادامه از صفحه اول

افراط‌گرایی قومی و یک انتصاب در آذربایجان

او از نخبگان کُرد سنی‌مذهب اهل شهرستان بانه است. اقدام شهرداری تبریز می‌توانست به‌عنوان گامی در جهت تعمیق ارزش‌های ملی و همبستگی ملی از سوی مسئولان استانی تقدیر شود و نشانی از روح همدلی ملی و انسجام تاریخی ایرانیان باشد اما فضاسازی عده‌ای از افراطی‌های قوم‌گرا و تجزیه‌طلب و محافل وابسته به دشمنان کشور موجب شد تا شهردار تبریز اعلام کند نامبرده استعفا داده و از سمت شهرداری تبریز کنار گذاشته شده‌است. به سخن دیگر افراطی‌های قوم‌گرا که برخی از آنان نیز در برخی سایت‌ها که گفته می‌شود از حمایت‌هایی در ادارات دولتی در سطوح محلی در سطح استان‌های غربی بر‌خوردار است، با فضاسازی گسترده رسانه‌ای چنین اقدام شایسته‌ای را به ضد خود بدل کرده و موجبات تشجیع قوم‌گرایان را فراهم کرد. یعنی اقدامی در راستای وحدت ملی از سوی همین افراطی‌های قوم‌گرا بدل به پدیده‌ای وحدت‌شکن شد. همچنین در واکنش به انتصاب مدیرکل دادگستری آذربایجان غربی همین گروه تجزیه‌طلب کم‌شمار اما پُرسوسدا با فضاسازی رسانه‌ای علیه این انتصاب موجب تشویش آذهان هم‌وطنان شده‌اند. لازم به تذکر است مدیر جدید دادگستری آذربایجان غربی از کردهای شیعه‌مذهب استان کردستان است. این در حالی است که شمار شایان‌توجهی از مسئولان استان کردستان از هم‌وطنان اهل آذربایجان شرقی و غربی هستند و حضور این مدیران هیچ‌گاه موجب واکنش اهالی یا نخبگان فرهنگی و سیاسی کردستانی نشده و شایسته نیست جامعه مدنی و نیز نخبگان فرهنگی آذربایجان در برابر اقدامات نفرت‌پراکن این گروه کم‌شمار اما اهل قلی‌وقال و فضاسازی‌های رسانه‌ای کم‌توجهی پیشه کنند. همچنین مسئولان مربوطه باید هوشیار باشند؛ کم‌توجهی یا بی‌تفاوتی در برابر این فضاسازی‌های رسانه‌های وابسته به محافل پان‌ترک ممکن است به سایر استان‌های مرزی سرایت کند و به‌این‌ترتیب همبستگی و انسجام داخلی دچار آسیب شود. وابستگی این جریان‌های قوم‌گرا به آن سوی مرز چنان آشکار است که مروری بر مطالب منتشرشده در سایت‌ها و شبکه‌های اجتماعی به‌روشنی مبین رویکردشان یعنی بازی در زمین دشمنان و رقبای کشور است.

۴- اتفاقات اخیر در رابطه با انتصاب مشاور شهردار تبریز و نیز مدیرکل دادگستری استان آذربایجان غربی ایجاب می‌کند مسئولان استانی و کشوری بیش از گذشته نسبت به فعالیت‌های مخرب این محافل تجزیه‌طلب حساس شده و با رویکردی مسئولانه برای مدیریت موضوع اقدام شود. بخشی از واکنش‌ها متوجه جامعه مدنی و رویکرد مسئولانه و مشفقانه نخبگان سیاسی و فرهنگی کشور است. بی‌توجهی در برابر اقدامات تجزیه‌طلبانی که از دشمنان کشور سرمشق می‌گیرند، ممکن است هزینه‌های سنگینی متوجه امنیت ملی و همگرایی عمومی کند. دقت کنیم دشمنان ریزدردشت کشور بیش از گذشته و به‌صراحت اعلام کرده‌اند اهرم استفاده از مباحث قومی در دستور کارشان قرار دارد. آیا به اندازه اهمیت مخاطرات گسترش قوم‌گرایی افراطی متوجه هزینه‌های کم‌توجهی وافر به این گروه کم‌شمار هستیم؟ آیا زمانی که دشمنان کشور به‌صراحت می‌گویند همبستگی ملی در کشور را نشانه گرفته‌اند، شایسته است فضا برای جولان نفرت‌پراکنان قومی فراخ و بی‌نظارت باشد؟ آیا مسئولان در برابر اتفاقات اخیر در آذربایجان شرقی و غربی با رویکرد مسئولانه برخورد خواهند کرد؟ آیا شناسایی ریشه‌های این جریان‌ها و مقابله قانونمند و فرهنگ‌ساز با موج هراسناک این نفرت‌پراکنان تجزیه‌طلب در دستور کار جدی قرار خواهد گرفت؟ آیا مسئولان ذی‌ربط راه را بر این موج مخرب خواهند بست؟ زمین زیر پای افراطی‌های قوم‌گرا سست است، سروسدای بلند آنان نه نشانه‌ای از ریشه‌های اجتماعی آنان بلکه یادگاری از روش‌های مارکسیستی است. نباید بیش‌ازاین دست یادگاران استالین در ایران را برای نفرت‌پراکنی قومی باز گذاشت.

«سخن و زبان نامیرا»

او خود می‌گوید: «هر گنج سعادت که خدا داد به حافظ / از یم دعای شب و ورد سحری بود» او که حافظ کل قرآن بود، این ماندگاری را به دلیل انس با قرآن و وصل به سرچشمه معارف الهی می‌داند و همین امر حیات زبان و سخن حافظ را پرکشش و پرجاذبه کرده است. بی‌حافظ ذهن و جان و روان ایرانیان بی‌معنی خواهد بود، یادش و نامش جاودانه باد. سازمان اسناد و کتابخانه ملی به عنوان نهادی که پاسدار فرهنگ سرزیمیمان است، می‌گوید که حرمت و حریم حافظ را نگهبان باشد؛ چه با برپایی نشست‌های حافظ‌خوانی و شرح آموزه‌های او و چه با خرید نسخه‌های ارزشمند لسان‌الغیب که آخرین آن نسخه متعلق به تاریخ ۸۷۸ هجری قمری است که توسط خطاط نامی، سلطان علی مشهدی به نگارش درآمده است. این مستسح نفقظ به خط عالی نستعلیق این هنرمند فاخر شده، بلکه به تصاویر و صفحه‌آرایی‌های ظالکوبی نیز مزین است و به‌واسطه این خصایص اثری نفیس، در نوع خود به حساب می‌آید. امروز ملت‌ها نه‌تنها در پی جمع‌آوری و حفاظت از اسناد و نسخ فرهنگ و تاریخ خود هستند، بلکه به آثار دیگر فرهنگ‌ها نیز به‌عنوان بخشی از تاریخ انسانیت توجه دارند.

ادامه در صفحه ۶

شرق: انرژی ارزان، یارانه برای تأمین خوراک و صادرات میلیاردها دلار محصولات غیرنفتی محملی برای کسب سود کسانی شده است که در گوران نوسانات ارزی کشور، فرار سرمایه را رقم زده است. آخرین گزارش بانک مرکزی نشان می‌دهد خالص حساب سرمایه در سه‌ماهه ابتدایی امسال به منفی پنج میلیارد دلار رسیده؛ درحالی‌که در بهار سال گذشته این رقم حدود منفی یک میلیارد دلار بوده است. خالص حساب سرمایه به معنای ساده تفاضل میزان ارز وارده‌شد در مقایسه با ارز خارج‌شده از کشور است و حالا آمارهای رسمی کشور نشان می‌دهد اقتصاد ایران در حال سپری‌کردن روزهایی است که بیشتر از آنکه سرمایه جذب کند، گرفتار سرمایه‌بری است. روند کسری حساب سرمایه از سال ۹۵ شروع شده و در بهار امسال با شدت بیشتری در حال ادامه

بخش زیادی از ارزهای حاصل از صادرات غیرنفتی به کشور بازنمی‌گردد و افراد بسیاری به جای سرمایه‌گذاری داخلی با خروج سرمایه خود، سرمایه‌گذاری در خارج از مرزهای ایران را انتخاب کرده‌اند و در مقابل اقتصاد ایران پیام‌های مثبتی مبنی بر اطمینان و ثبات اقتصادی به سرمایه‌گذاران خارجی نمی‌فرستد و جذب سرمایه خارجی به یک رؤیا تبدیل شده است.

افزایش ۲۹۰درصدی کسری حساب سرمایه

به گزارش «شرق» مدتی پیش بود که رئیس کل بانک مرکزی اعلام کرد: «در دوره اجرای بسته جدید ارزی، مجموعه صادرات غیرنفتی صادرات گاز و فراورده‌های نفتی معادل سه میلیارد دلار بود؛ بنابراین حدود ۱۶ میلیارد باقی‌مانده آن است که باید به چرخه اقتصاد برگردد».

حالا نمود بازنگشتن ارزهای حاصل از صادرات غیرنفتی به اقتصاد کشور را می‌توان در آمارهای رسمی مشاهده کرد. بررسی گزارش‌های بانک مرکزی نشان می‌دهد خالص حساب سرمایه در پایان سال ۹۶ حدود منفی ۱۹ میلیارد دلار و در پایان بهار ۹۷ حدود منفی پنج میلیارد دلار بوده است. به عبارت دیگر در سه‌ماهه ابتدایی امسال نسبت جذب سرمایه به خروج سرمایه در اقتصاد ایران با کسری پنج میلیارددلاری همراه بوده است.

در آمارهای بین‌المللی حساب سرمایه یکی از

ارکان تراز پرداخت محسوب می‌شود و مثبت‌بودن این حساب به معنای جریان‌داشتن سرمایه به درون کشور است. حساب سرمایه را به طور خلاصه می‌توان تغییرات در مالکیت خارجیان بر دارایی‌های داخلی و تغییرات مالکیت مردم کشور

بر دارایی‌های خارجی تعبیر کرد؛ بنابراین خالص حساب سرمایه به ما نشان می‌دهد چقدر سرمایه به اقتصاد کشور وارد شده و چقدر سرمایه داخلی از کشور خارج شده است. اگر تفاضل این دو مقدار مثبت باشد، نشان‌دهنده ورود سرمایه بیشتر به اقتصاد و فرار سرمایه کمتر است؛ اما اگر این عدد منفی باشد، گویای کسری میزان سرمایه‌گذاری اقتصاد

حالا آمارهای بانک مرکزی

نشان می‌دهند در بهار امسال میزان سرمایه‌ای که از کشور خارج شده، پنج میلیارد دلار بیشتر از میزان سرمایه‌ای است که در قالب ارز به اقتصاد ایران وارد شده است. براساس گزارش بانک مرکزی رقم‌های منفی حساب سرمایه کشور (کسری یا خروج ارزهای ذخیره‌شده) همچنان در سه‌ماهه اول امسال ادامه یافته است. در این بازه

اقتصاد

ارزهای بدون بازگشت

زمانی خالص حساب سرمایه به منفی ۵۰۲ میلیارد دلار رسیده که میزان کسری آن در مقایسه با سه‌ماهه اول سال گذشته به میزان ۲۹۳۰۳ درصد رشد کرده است. در بهار سال پیش میزان کسری حساب سرمایه کشور منفی ۱۰۳ میلیارد دلار بود.

این رقم نشان می‌دهد که در سه ماه اول امسال تقاضای بالایی برای خروج سرمایه از کشور وجود داشته است. آمارها نشان می‌دهد که در سال‌های گذشته حساب سرمایه کشور به میزان زیادی کاهش یافته است. این افت تدریجی که در سه ماه اول امسال به اوج خود رسیده است، نشان‌دهنده خروج سرمایه به شکل ارز از کشور است که از مجراهای گوناگونی به صورت خرد و کلان به بیرون مرزها برده می‌شود. البته نمی‌توان عنوان کرد که حقیقا منفی‌شدن خالص حساب سرمایه معادل با خروج همین مقدار ارز از کشور است. کارشناسان معتقدند فقط با رقم حساب سرمایه نمی‌توان عنوان کرد که خروج سرمایه از کشور رخ داده است؛ زیرا این امکان وجود دارد که

گوناگونی به صورت خرد و

کلان به بیرون مرزها برده می‌شود. البته نمی‌توان عنوان کرد که حقیقا منفی‌شدن خالص حساب

سرمایه معادل با خروج همین مقدار ارز از کشور

است. کارشناسان معتقدند فقط با رقم حساب سرمایه

نمی‌توان عنوان کرد که خروج سرمایه از کشور

رخ داده است؛ زیرا این امکان وجود دارد که

گوناگونی به صورت خرد و

کلان به بیرون مرزها برده می‌شود. البته نمی‌توان عنوان کرد که حقیقا منفی‌شدن خالص حساب

سرمایه معادل با خروج همین مقدار ارز از کشور

است. کارشناسان معتقدند فقط با رقم حساب سرمایه

نمی‌توان عنوان کرد که خروج سرمایه از کشور

رخ داده است؛ زیرا این امکان وجود دارد که

گوناگونی به صورت خرد و

کلان به بیرون مرزها برده می‌شود. البته نمی‌توان عنوان کرد که حقیقا منفی‌شدن خالص حساب

سرمایه معادل با خروج همین مقدار ارز از کشور

است. کارشناسان معتقدند فقط با رقم حساب سرمایه

نمی‌توان عنوان کرد که خروج سرمایه از کشور

رخ داده است؛ زیرا این امکان وجود دارد که

گوناگونی به صورت خرد و

کلان به بیرون مرزها برده می‌شود. البته نمی‌توان عنوان کرد که حقیقا منفی‌شدن خالص حساب

سرمایه معادل با خروج همین مقدار ارز از کشور

است. کارشناسان معتقدند فقط با رقم حساب سرمایه

نمی‌توان عنوان کرد که خروج سرمایه از کشور

رخ داده است؛ زیرا این امکان وجود دارد که

گوناگونی به صورت خرد و

کلان به بیرون مرزها برده می‌شود. البته نمی‌توان عنوان کرد که حقیقا منفی‌شدن خالص حساب

سرمایه معادل با خروج همین مقدار ارز از کشور

است. کارشناسان معتقدند فقط با رقم حساب سرمایه

تقاضا برای منابع ارزی هنگام بالا رفتن قیمت دلار در کشور وجود داشته؛ اما این منابع به اقتصاد

بازنگشته است.

بازنگشته است.

بازنگشته است.

بازنگشته است.

وچید شقاقی شهری، کارشناس اقتصادی، دراین‌باره در گفت‌وگو با «شرق» توضیح داد: خالص حساب سرمایه ما در سال ۱۹۰۹۶ میلیارد دلار کسری دارد که سال ۹۵ هم حدود ۱۸ میلیارد دلار کسری داشته؛ اما در دو سال قبل از آن که مقایسه با اجرای برجام بوده، این حساب مثبت بوده است. خالص حساب سرمایه سال ۹۴ حدود ۲۰۳ میلیارد دلار مثبت است و سال ۹۳ هم رشد مثبتی را پشت‌سر گذاشته و سال قبل از آنکه اقتصاد ایران در تحریم بود، منفی بوده است. اتفاقی که افتاده، این است که در سه‌ماهه امسال هنوز تحریم‌های یک‌جانبه آمریکا علیه ایران وضع نشده بود؛ اما خالص حساب سرمایه ما منفی است. این موضوع نشان می‌دهد ارز حاصل از صادرات محصولات غیرنفتی وارد اقتصاد ایران نشده است.

او اضافه کرد: روند خالص حساب سرمایه در سال‌های اخیر نشان می‌دهد دو سال بعد از برجام ورود سرمایه بیشتر اتفاق افتاده و خروج سرمایه کمتر بوده، دلارهای حاصل از صادرات به دلیل ثبات اقتصادی وارد چرخه داخلی شده؛ اما از سال ۹۵ دوباره مسیر کسری حساب سرمایه برگشته است. در ماه‌های اخیر و سال گذشته تشدید شده و دلیل هم این است که صادرات‌کنندگان غیرنفتی هم در آوردن ارزهای‌شان تعلل کرده‌اند.

در بهار سال پیش میزان کسری حساب سرمایه کشور منفی ۱۰۳ میلیارد دلار بوده و امسال در همین بازه زمانی به منفی پنج میلیارد دلار رسیده است. تشدید این میزان از کسری خالص حساب سرمایه می‌تواند نشان‌دهنده خروج سرمایه به شکل ارز و حبس ارزهای حاصل از صادرات محصولات داخلی باشد. پیش‌بینی می‌شود اگر روند خروج ارز از کشور به همین شکل فعلی ادامه یابد، اقتصاد ایران تا پایان سال با کسری ۲۰ تا ۲۵ میلیارددلاری خالص حساب سرمایه همراه خواهد شد و بحران شدیدی در تأمین مالی بنگاه‌های تولیدی و تولید ناخالص داخلی ایجاد می‌کند.

گوناگونی به صورت خرد و

کلان به بیرون مرزها برده می‌شود. البته نمی‌توان عنوان کرد که حقیقا منفی‌شدن خالص حساب

سرمایه معادل با خروج همین مقدار ارز از کشور

است. کارشناسان معتقدند فقط با رقم حساب سرمایه

نمی‌توان عنوان کرد که خروج سرمایه از کشور

رخ داده است؛ زیرا این امکان وجود دارد که

گوناگونی به صورت خرد و

کلان به بیرون مرزها برده می‌شود. البته نمی‌توان عنوان کرد که حقیقا منفی‌شدن خالص حساب

سرمایه معادل با خروج همین مقدار ارز از کشور

است. کارشناسان معتقدند فقط با رقم حساب سرمایه

نمی‌توان عنوان کرد که خروج سرمایه از کشور

رخ داده است؛ زیرا این امکان وجود دارد که

گوناگونی به صورت خرد و

کلان به بیرون مرزها برده می‌شود. البته نمی‌توان عنوان کرد که حقیقا منفی‌شدن خالص حساب

سرمایه معادل با خروج همین مقدار ارز از کشور

است. کارشناسان معتقدند فقط با رقم حساب سرمایه

نمی‌توان عنوان کرد که خروج سرمایه از کشور

رخ داده است؛ زیرا این امکان وجود دارد که

گوناگونی به صورت خرد و

کلان به بیرون مرزها برده می‌شود. البته نمی‌توان عنوان کرد که حقیقا منفی‌شدن خالص حساب

سرمایه معادل با خروج همین مقدار ارز از کشور

است. کارشناسان معتقدند فقط با رقم حساب سرمایه

نمی‌توان عنوان کرد که خروج سرمایه از کشور

رخ داده است؛ زیرا این امکان وجود دارد که

گوناگونی به صورت خرد و

کلان به بیرون مرزها برده می‌شود. البته نمی‌توان عنوان کرد که حقیقا منفی‌شدن خالص حساب

خبر

فعالیت ۹ صرافی ممنوع شد

● ممنوعیت فعالیت ۹ شرکت صرافی به دلیل رعایت‌نکردن ضوابط در خرید و فروش ارز از سوی بانک مرکزی اعمال شد. به گزارش بانک مرکزی، در پی رعایت‌نکردن قوانین و ضوابط، مجوز دو صرافی باطل و هفت صرافی نیز بین یک تا سه ماه از ادامه فعالیت منع و تعلیق شدند. در همین زمینه معاونت نظارت بانک مرکزی، از همه صرافی‌ها خواست ضمن رعایت دقیق مقررات، نسبت به تطبیق فعالیت‌های خود به‌ویژه خرید و فروش ارز با مقررات تعریف‌شده اقدام کنند.

۱۵ درصد جمعیت تهران در بافت فرسوده زندگی می‌کنند

● مدیرکل راه و شهرسازی استان تهران گفت: سه‌هزارو ۲۶۸ هکتار از مساحت شهر تهران بافت فرسوده محسوب می‌شوند که ۱۵ درصد از جمعیت تهران را تشکیل داده که ۸۵ درصد از آن در جنوب محور انقلاب واقع شده‌اند. به گزارش وزارت راه و شهرسازی، نادر محمدزاده در چهل‌ونهمین جلسه ستاد ملی بازآفرینی شهری ایران اعلام کرد: سه‌هزارو ۲۶۸ هکتار بافت فرسوده در ۱۹۶ محله شهر تهران گسترده شده است که از این تعداد ۲۰ محله به‌عنوان محلات تاریخی واجد ارزش، هشت محله سکونت‌گاه غیررسمی و ۱۶۸ محله به‌عنوان مناطق میانی گزارش شده‌اند. مدیرکل راه و شهرسازی استان تهران در تشریح اقدامات ستاد بازآفرینی استان بیان کرد: ۱۴هزارو ۷۹۲ هکتار از مساحت شهر تهران یک معادل ۲۴ درصد سطح شهر است) را بافت‌های ناپایدار تشکیل می‌دهد. در این بافت‌ها، ۳۷ درصد جمعیت تهران سکونت دارند. او دراین‌باره ادامه داد: دراین‌میان سه‌هزارو ۲۶۸ هکتار از مساحت شهر نیز بافت فرسوده محسوب می‌شوند که ۱۵ درصد از جمعیت تهران را تشکیل داده که ۸۵ درصد از آن در جنوب محور انقلاب واقع شده‌اند.

خالی بودن ۶۷ درصد از حجم مخازن سدهای پنج‌گانه تهران

● بررسی‌ها نشان می‌دهد که ۶۷ درصد از حجم مخازن سدهای تهران در مقایسه با مدت مشابه سال گذشته خالی است و با کاهش ۲۴درصدی روبه‌رو بوده است. به گزارش میزان، بررسی وضعیت مخازن سدهای کشور نشان می‌دهد مجموع حجم کنونی پنج سد بزرگ مخزنی استان تهران بالغ بر ۶۲۸ میلیون متر مکعب بوده که در مقایسه با ۸۳۱ میلیون مترمکعب حجم مخازن سال گذشته با کاهش ۲۴درصدی روبه‌رو بوده است. دراین‌میان حجم آب ورودی به سدهای لار، طالقان، کرج، لتیان و ماملو از ابتدای سال آبی ۹۷-۹۶ حدود هزارو ۱۷۰ میلیون متر مکعب اعلام شده و خروجی آب از این سدها در مقایسه با سال آبی ۹۶-۹۵ به دلیل کسری مخازن با کاهش ۲۰درصدی مواجه بوده است. این نکته حائز اهمیت است که هم‌اکنون ۶۷ درصد از حجم مخازن سدهای تهران خالی بوده و در مقایسه با ذخیره سال آبی ۹۶-۹۵ حدود ۲۴ درصد کمتر است. این گزارش حاکی از آن است که حجم مخزن سد لار ۶۳ درصد، سد طالقان ۱۱ درصد، سد کرج پنج درصد، سد لتیان ۴۳ درصد و سد ماملو ۲۴ درصد کمتر از سال آبی گذشته اعلام شده است.

۶ درصد از جرایم بانکی تولیدکنندگان بخشیده می‌شود

● عضو کمیسیون برنامه، بودجه و محاسبات مجلس می‌گوید در اصلاح قانون بودجه فقط شش درصد از جرایم بانکی تولیدکنندگان بخشوده شده است. مهرداد بانوج لاهوتی در گفت‌وگو با خدنه ملت، با اشاره به اصلاح بند (و) تبصره ۱۶ قانون بودجه سال ۹۶ اظهار کرد: در بند و تبصره ۱۶ قانون بودجه سال ۹۶ گفته بودیم تولیدکنندگان اگر اصل و سود وام بانکی خود را یکجا تسویه کنند، از پرداخت از سود مرکب معاف شوند و این قانون تا شهریور اعتبار داشت. عضو کمیسیون برنامه، بودجه و محاسبات مجلس ادامه داد: در کمیسیون فقط بخشش سود جریمه درنظرگرفته شد، به این حساب شرایطی را که هیئت مدیریت بانک می‌توانست اعمال کند، قانونی کردیم و تا آخر سال این امتیاز برای بخش تولید تمدید شد. عضو کمیسیون برنامه، بودجه و محاسبات مجلس با قرض‌گرفته‌ها و اصلاحی‌ها که در این بند صورت گرفت، گفت: نکته‌ای که وجود دارد این است که با این اصلاح از هدفی که قانون‌گذار ترسیم کرده بود، منحرف شدیم. نماینده مردم لنگرود در مجلس هم شورای اسلامی توضیح داد: قانون‌گذار به‌دنبال بخشودگی سود مرکب وام‌های تولیدکنندگان بود اما در اصلاحیه‌ای که صورت گرفت، فقط بخشی از جریمه بخشوده شد. او گفت: در واقع شش درصد از جریمه وام تولیدکنندگان بخشوده شده؛ نه سود مرکبی که مدنظر طراح این بند بوده است. در بند (و) تبصره ۱۶ قانون بودجه سال ۹۷ آمده است که به‌منظور تشویق تولیدکنندگان و تسویه مطالبات بانک‌ها و مؤسسات مالی و اعتباری چنانچه مشتریان بدهی معوق خود را که تا پایان سال ۱۳۹۶ سررسید شده باشد، از تاریخ سررسید تا پایان شهریور ۱۳۹۷ تسویه کند، بانک‌ها و مؤسسات مالی و اعتباری مکلف‌اند اصل و سود خود را مطابق قرارداد اولیه و بدون احتساب جریمه دریافت و تسویه کنند.